

SZÉLRŐZSA

JEAN-PAUL SARTRE-T az Arab Liga kezdeményezésére meghívta tájékoztatóügyi minisztériuma, hogy látogassa meg országukat.

PRÁGAI HÍRADÁS SZERINT megjelenik Vladimír Clementis önéletrajza. A volt külügyminisztert 1952-ben kiűzték. A kötethez Laco Novomesky, a neves szlovák költő írt előszót. Novomeskyt, akit tíz évi börtönrre ítélték 1963-ban Clementissel együtt rehabilitálták.

GÜNTER GRASS ÚJ SZÍN-MŰVÉN, „A plebejusok lázadásá”-nak Berlinben lesz az ősbemutatója. A darabot a jövő év elején a bécsi Burgtheater is előadja Werner Düggelin rendezésében. Az író nemrég tüntették ki a darmstadti Német Akadémia „Georg Büchner-díjával”.

JEVGENIJ PASTERNAK, BORIS PASTERNAK FIA előkészíti apjának második verskötetét, amelyet zsebkönyv formájában adnak ki Moszkvában.

KENTON COE FIATAL AMERIKAI ZENESZERZŐ operát komponált Julien Green „Dél” című darabjából. Az új dalműnek Marseillen volt az ősbemutatója Jean-Pierre Marty vezényletével.

MIODRAG BULATOVIĆ montenegrói író új regénye, „A számarháton lovagló hős”, háborús szatíra, amelynek egy pojaca a főszereplője. Novemberben jelenik meg a párizsi Seuil kiadó gondozásában, mivel a kézirat kinyomtatását Jugoszláviában nem engedélyezték.

ANGLIA ÉS FRANCIAORSZÁG szabályozta a közös filmgyártás kérdését. A közös filmek kötségtétele nem lehet kevesebb, mint százezer font sterling és forgatásukat mind a két kormánynak engedélyeznie kell.

A NYUGATNEMET BOCHUMBAN új tanszéket létesítettek az egyetemen végzett tanárok és bölcsészek számára. Szemináriumokban tovább képezhetik magukat és ápolhatják az egyetemmel való kapcsolatot.

BERGMAN PROFESSZOR, az ismert svéd színháztudományi szakember magno-szalag-archívumot létesít a világszínpad legjelentősebb mai előadásainak megőrzésére.

„NATIONAL MEDAL OF LITERATURE” címmel új irodalmi díjat alapítottak az Egyesült Államokban. Az eddigi két legfontosabb díjjal, a National Book Award-dal és a Pulitzer-díjjal ellentétben ezt a jutalmat egyetlen személynek — lírikusnak, drámaíróknak, regényíróknak, filozófusnak vagy kritikusnak — ítélik oda életművéért. A National Medal of Literature összege ötezer dollár és adományozása a National Book Committee hatáskörébe tartozik.

LERMONTOV-FILMTRI-LOGIÁT FORGAT Sztanyiszlav Rosztokij szovjet rendező Vlagyimir Ivosovval a főszerepben.

összeállította:
Boldog Balázs

Búcsúztak a tanítványok

Több mint ötven esztendei oktatói munka után nyugalomba vonult dr. Greguss Pál egyetemi tanár

Greguss professzor nyugalomba vonulását hivatalosan az egyetem rektora jelentette be, a József Attila Tudományegyetemen tanévnyitó ünnepségén. Az azóta eltelt hetek az egyetemről: a jól ismert termektől, falaktól, professzortársaktól, oktatóktól, egykori és mostani tanítványoktól való elbúcsúzás hetei voltak.

Több mint ötven esztendő után. Ötven esztendei szakadatlan oktatómunka — s mellette szívós, célratörő és eredményekben gazdag tudósi pályafutás. Keveseknek adatik meg ilyen vitalitás, ilyen életerő és tennivágyás, mely a Növénytan Intézet nyugalmazott tanszékvezető professzorában ifjúágától kezdve mostanáig pillanatra nem lanyhuló hévvel lobogott.

Nemzedékek nőttek föl: tudósgenerációk és pedagógus-nemzedékek a szeme előtt, az ő mindenre figyelő, okos és szeretettel áthatott irányításával.

Tanszékén minden oktató — a tanszék jelenlegi vezetőjét, dr. Horváth Imre docenst is beleértve — egykor tanítványa volt.

A tanítványok búcsúztak

Greguss professzortól a napokban. Az egykoriak, akik már tudósok és oktatók, s a maiak, akikből nem is sokára szintén tanárok, tudósok lesznek.

A tanszék előadótermében a meghitt, családi ünnepségen dr. Horváth Imre köszöntötte a nyugalomba vonult professzort, majd dr. Simoncsics Pál adjunktus méltatta Greguss Pál tudósi és tanári pályafutását.

Ezt követően a negyedik és ötödik biológiai szakos hallgatók — akiket még tanítottak — köszöntötték professzorukat, majd az ünnepelt emelkedett szólásra. Beszédében az élet három legnagyobb kincsét adta utóval a tanítványainak:

— Életem minden pillanatában — mondotta — szemem előtt lebegett ez a három tanulás, s igyekeztem a dolgaimat mindig nekik megfelelően elrendezni. Három alappillére van az emberi életnek, a tudás, a szeretet és az egészség. Soha egyiket sem szabad szem elől téveszteni, háttérbe szorítani a másik rovására, mert abban a pillanatban felborul az egyensúly, megbom-

lik életünk egészséges harmóniája.

Beszélt a professzor hosszú tanári működéséről és tudományos pályafutása eseményeiről, majd beszéde végén meghatóan köszöntötte meg az öt ünneplő kollégák és hallgatók szeretetét és figyelmességét.

Greguss professzor kerek száz szemeszert oktatótt az egyetemen mostani nyugalomba vonulásáig. Megválni azonban most is csak hivatalosan válik meg tanszékétől, tanítványaitól. Valójában minden nap bejár az intézetbe, speciálkolégiumot vezet, dolgozik, alkot, s éppen most is egy Prágából egy félére hozza küldött kollégáját, fiatal tudósjelöltet segít tanácsokkal, útmutatásokkal tudományos kutatómunkájának eredményei között való eligazodásában.

Dr. Greguss Pál nyugalmazott egyetemi tanár, Kossuth-díjas tudós, a biológiai tudományok doktora élete, pályafutása, hivatás-szerete és lankadatlan munkakedve példa és tanulság lehet az utána következő generációk előtt.

dr. Greguss Pál Kossuth-díjas professzor munkája közben

EGY KIS FALUBAN született, Tornyan, 1889-ben. Apja asztalosmester volt, később gyári munkás. Iskoláit Aradon a gimnáziumban, majd a tanítóképzőben végezte. Tizenöt éves korától maga tartotta fenn magát, otthonról nem kapott támogatást. Tanult és dolgozott, hogy tanulhasson. Botanikus tanárai Perlaki Gábor és Wagner János ébresztették föl benne az érdeklődést a növénytan, a növények világa iránt s ez az érdeklődés hamarosan a jövő tudós kutató tudásszomjává mélyült. Közben tanulmányai és munkája mellett sportolt is: országos gerelyvető bajnok volt és csúscsúrtató, s többször nyert bajnokságot súlylökésben és diszkoszvetésben is. Az aradi tanítóképző elvégzése után Budapestre került a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolára, ahol Moesz Gusztáv botanikus tanár irányításával tovább mélyítette tudását. Mint főiskolás nyerte el a Természet-tudományi Társulat Schilberszky Károly Milleniumi pályadíját, 15 arany jutalommal. „A suriáni tengerszemek kovamoszatai” című dolgozatával.

Igy kezdődött tudósi pályafutása. Közben átkerült a Főiskola elvégzése után a pesti egyetemre. Tovább sportolt, főiskolai bajnok s ugyanakkor egymás után jelennek meg tudományos dolgozatai. A háborúban katonára, de kinn a fronton is tanult. Megszerzi kitűnő képesítéssel 1916-ban a tanári diplomát, Prágába kerül a német egyetemre jeles botanikus tudós előadásait hallgatja, közben beiratkozik az orvosi fakultásra is. Itt Prágában írja az egyik német szakfolyóirat számára jelentős dolgozatát a növényvilág polyphyletikus fejlődéstörténetéről amelyre nemzetközi Tudományos körökben is felfigyeltek. Leszereli, s néhány évi középiskolai tanítás után — miközben összesen 17 tankönyvet (polgáriskolai, liceumi, tanítóképzőintézeti stb) ír meg — 1928-ban Szegedre kerül, mint az idehelyezett főiskola egyik tanára.

Közben 1927-ben a Pázmány Péter Tudományegyetem egyetemi magántanárárá habilitálta. Ő volt az első olyan tudós, aki polgáriskolai tanári diplomával jutott el az egyetemi magántanári képesítés megszerzéséig. Miután a Szegedi Polgáriskolai Tanárképző Főiskolára helyezték, amelynek korábban hallgatója volt és az idén kapta aranydiplomáját, itt tizenkét éven keresztül működött a növénytan tanszék

vezetőjeként s 1940-be innen került át a szegedi tudományegyetem növénytan tanszékére.

EGYIK LEGJELENTŐSEBB sikert és példátlan közérdeklődést fölkeltő művét mint főiskolai tanár adja ki. „A növények csodálatos élete” című ismeretterjesztő stílusban, olvasmányosan megírt munkáját, melynek 500 rajzát maga készítette el és amelynek előszavát Móra Ferenc írta. Három évvel később jelenik meg „Bevezetés az örökléstanba” című munkája, amely az első örökléstan tankönyv volt akkor. 1941-ben a Magyar Tudományos Akadémia jelenti meg „A közép-európai harasztok spórái” című könyvét, majd 1945-ben ugyancsak az Akadémia kiadásában napvilágot lát. „A közép-európai fák és eszterjék meghatározása szöveti alapon” című 1000 eredeti mikrofényképpel és 250 tábla eredeti rajzzal gazdagon illusztrált tudományos munkája.

Tíz évvel később 1955-ben adták ki angol és német nyelven „Az élő fenylőfélek xylofómiája” című alapvető jelentőségű s az egész világon azóta is ilyen munkaként használt nagy műve amely az év legszebb könyve volt. 1959-ben kiadták német nyelven „Holzanatomie der europäischen Laubhölzer” című munkáját, majd 1964/65-ben angol és magyar nyelven „A szárazföldi növényvilág trifiletikus fejlődéstörténete” című könyvét. Jelenleg két könyve van előkészületben, mindkettő angol nyelven jelenik meg. Az egyik „Magyarországi kővült fák monográfiája”, a másik „Élő Cypripédiák monográfiája” címmel. Befejezés előtt áll a könyvsorozat hetedik kötete, mely „A föld fenylőféleinek xylofómiája” címmel lát majd napvilágot.

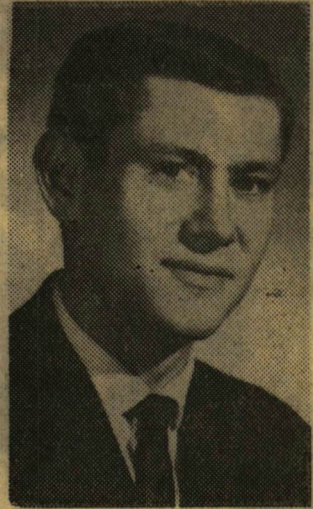
TUDOMÁNYOS ÉS OKTATÓI munkássága elismeréseként 1955-ben, 1959-ben és 1965-ben Munkaéremrenddel, 1958-ban Kossuth-díjjal tüntette ki Greguss professzort Kormányzatunk. A Természet-tudományi Társulat disztágyává választotta. A Francia Botanikai Társaság emlékéremmel tüntette ki 1954-ben, érdemei elismeréséért tagja a Nemzeti Dendrológiai Unió-nak, a Nemzeti Taxonómiai Társaságnak, a Nemzetközi Paleontológiai Társaságnak, a Nemzetközi Morfológiai Társaságnak, a német Botanikai Társaságnak s tiszteletbeli tagja az indiai Paleontológiai Társaságnak. 1956 óta a biológiai tudományok doktora cím birtokosa. Az elmúlt 15 évben 4 nemzetközi kongresszus ismertette tudományos munkássága eredményeit s 8 külföldi egyetemen tartott előadásokat. Jelenleg is igen széleskörű tudományos kapcsolatot tart fenn, a világ legkülönbözőbb országaiban élő botanikusokkal.

A tudós életpályája elválaszthatatlanul összeforrt az oktatóival. Greguss professzor szaktudományában úttörője volt a szemléltetés pedagógiai módszerei széleskörű alkalmazásának, a rajzokkal, képek bemutatásával, vetítéssel kiegészített előadások tartásának, a gyakorlati laboratórium és természetjáró botanikai gyűjtőmunka rendszeres alkalmazásának az oktatásban számos pedagógiai, didaktikai kérdésekkel foglalkozó cikket is írt. Lendület, színes előadásai mindig sok hallgatót vonzottak, s következetessége, rendkívül gondossága és körültekintése közismert volt oktatói körökben. A tanítvány közül azóta 3 egyetemi tanár, 4 főiskolai tanár, 8 adjunktus maga is tudós oktató már.

A tudós és a pedagógus most már magánember. Átadta helyét a következő nemzedéknek, a fiataloknak. A munkát azonban, amit 52 évvel ezelőtt kezdett el, magánemberként is folytatja tovább. A munka maga az élet.

Fapp Lajos

Egyetemista költők

Cegléden születtem 1944. január 28-án. Iskoláim Cegléden, Püspökladányban, Mindszentben, Szentesen végeztem. Itt érettségiztem 1962-ben. Utána ugyanitt dolgoztam egy évig. Jelenleg a Szegedi Tanárképző Főiskola III. éves magyar-történelem-estnevelés szakos hallgatója vagyok. Irodalommal komolyabban középiskolás korom óta foglalkozom. Verseimmel 1965-ben a Tanárképző Főiskola pályázatán az első helyen végeztem.

Jelenleg a mai magyar irodalommal és a beszédnyelvészeti problémáival foglalkozom. Legszívesebben Juhász Ferenc, Baranyai Ferenc és a mai magyar novellisták műveit forgatom.

Ujfaludi László

HITEM

Vallásom hitem.
Az emberre épül, s nem csodákra
De épül szigorú igazságra.

Ez a kor, ez a valóság
Mely összefog, s velem a felnőtt világ
Fog kezet, s vezet, figyelni léptemet.

Keserű füst fojtja torkomat
Apám vére, s büne visszazáll
De vállalom, mert jobb, mint a hallgatás.

Szigorú rendben őrzök mindent
Mit jelen, múlt belém ötvözőtt
S így dicselek Embert

Békét
Szerelmet.

Mert ez vagyok, ők egyek velem.

VALLOMÁS

Miért szeretlek?

Nem tudom

Talán? A virágok illatát
hordod magadban, s felém
lásd kitérődtél öntudatlan
Árnyékok, fények sulya
bukik puhaszemű éjbe
Csodálatos igazságot hoz
szavaid visszfénye

Szeretlek

Mert benned mozdul
A keménybeszédű rezdülés
A halkszavú csendes elmerengés
Mert benne vagy
minden tudott
és őstündős gondolatomban.
Mert vagy.

Színház és igények

— Adva van egy színház.
— Adott egy fiatal szereplőgárda.

— Mindehhez hozzájön egy meglehetősen nagy társadalmi réteg, amely számba jöhetne, mint érdeklődő.

Ezt olvasva azt hihetnők, és joggal, hogy ez a színház elsőrangú, és példájával országos figyelemre tarthat igényt. Pedig tévedünk, mert mindehhez egy lényeges, és egy kevésbé fontos, de csöppet sem elhanyagolható tényező hiányzik. Ezek: megfelelő és modern műsorterve, és széleskörű propaganda;...

...és mindez Szegeden van. Abban a városban, ahol olyan sokat tettek a kultúra ügyéért a Szabad-téri Játékok létrehozásával és fenntartásával. Ugyanitt senki sem figyel fel a Nemzeti Színház Kamaraszínházára, és ennek lehetőségeire.

Sokan beszélnek a színház válságáról. Szerintük a TV és a film háttérbe szorítja a színpadot, részint, mert több kényelmet nyújt, részint tömörségével és társadalmi régiókban mozgóható valóságosságával. Aki azonban figyelemmel kíséri a színházi életet, rögtön láthatja, hogy ez nem egészen így van. Az vitathatatlan, hogy a nagy színházak vesztettek népszerűségükből, de ezzel egyidőben a kisebbek előretörték. Kialakult törzsközösségük, és az ennek megfelelő repertoárjuk. (Próza színházakra gondolok.)

Szegeden is egyre nő — főleg az értelmiség, és talán leginkább a diákok közt — a színház, méginkább a modern színház iránti igény.

Nézzük meg, hogy kielégíthetik-e ezt!

A Nemzeti Színház évről évre jobbnál-jobb operákat, és újabban — fejlődőképes táncosára építve — baletteket is tűz műsorára.

A próza tekintetében koránt sem állunk ilyen jól, márpedig az igény itt is megvan, talán fokozottabban is, mint az előzőekben. Ennek kielégítésére a Kamaraszínház volna hivatott. Am a várakozásnak koránt sem tesz eleget. Bár utóbb bemutatott darabjai kétségtelen jószándékra utalnak, azonban csupán ezzel nem lehetünk megelégedve. Egy mai színház repertoárjából nem hiányozhatnak Sartre, Anouilh, Camus, Ionesco, Dürrenmatt stb. művei, nem beszélve a mai magyar és szovjet drámaról. Am ha látni akarjuk valamelyik darabjukat, a színházjegyhézt óhatatlanul meg kellene váltanunk az egyhavi ösztöndijunknál alig olcsóbb returjegyet Budapestre.

Persze maga a műsor még nem minden. Fel is kell rá hívni a figyelmet. Kapcsolatot kell keresnie a színházak a felsőoktatási intézmények és középiskolák KISZ-szervezetével. Ezek nagyon szívesen segítenek a közönségszervezésben.

Még egyet: nem is túlságosan nagy költséggel a kamara-színház, melynek mostani állapota, berendezése erősen kifogásolható, közvetlen hangulatú, nagyon modern kis-színházvá varázsolhatnánk, amit kért és megkívánni — azt hiszem — ma már nem túlzott igényesség.

Szűcs István